

แนวคิดขององค์การสหประชาชาติ ในการส่งเสริมบทบาทของสตรีในการรักษาสันติภาพที่ยั่งยืน The United Nations' Approach to Promoting the Role of Women in Maintaining Sustainable Peace

บทความวิชาการ

จุมภฏ นุรักษ์เขต

Chumphot Nurakkate

ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กรมยุทธการทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย

กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10210

Peace Operations Center, Directorate of Joint Operations,

Royal Thai Armed Forces Headquarters, Bangkok, Thailand 10210

E-mail : cnurakka7@gmail.com

บทคัดย่อ

กองบัญชาการกองทัพไทยมีบทบาทสำคัญในการส่งกำลังพลเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพภายใต้กรอบขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ทหารหญิงเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องตามนโยบายของสหประชาชาติ ภายใต้วาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง (Women, Peace and Security: WPS) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือ บทบาท และการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทุกระดับ เพื่อส่งเสริมความเสมอภาค ลดความขัดแย้งในสังคม และสนับสนุนการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างบทบาทของผู้หญิงจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนเป้าหมายดังกล่าว

บทความฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดและบทบาทของสตรีในการรักษาสันติภาพที่ยั่งยืน ตลอดจนการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดและเป้าหมายของสหประชาชาติกับยุทธศาสตร์หรือแผนการดำเนินการของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในบริบทที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำสำคัญ : บทบาทสตรี, การรักษาสันติภาพ, สันติภาพที่ยั่งยืน

Abstract

The Royal Thai Armed Forces Headquarters (RTARF) has been leading in supporting troops' deployment for United Nations peacekeeping operations to preserve world peace and security. The RTARF has implemented a policy to continually encourage more female participation in peacekeeping operations under the United Nations regulations, the Women, Peace, and Security (WPS) Agenda, and the Sustainable Development Goals (SDGs). Such cooperation and participation by women at every level can help promote gender

equality, reduce social conflict and support the sustainable peace. It is essential to increase the role and develop the capability of women to achieve these objectives.

This article highlights the significance of women's roles in maintaining sustainable peace and explores the relationship between the United Nations Agenda and Thailand's strategy or operational plan. The article aims to encourage further adaptation for the benefit of all.

Keywords: Role of Women, Peacekeeping, Sustainable Peace

บทนำ

ปัจจุบันภัยคุกคามด้านความมั่นคงและสันติภาพมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งเป็นภัยคุกคามในลักษณะตามแบบและไม่ตามแบบ โดยความขัดแย้งส่วนใหญ่มักจะส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะเด็กและสตรีที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ซึ่งได้ถูกนำมาเป็นประเด็นทางสังคมที่สำคัญในเวทีระหว่างประเทศในการเรียกร้องสิทธิและความเท่าเทียมทางเพศ ส่งผลให้ภาครัฐในหลายประเทศต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงในทุกมิติ โดยเฉพาะในบริบทของการรักษาสันติภาพและความมั่นคง

บทบาทของทหารหญิงในการสนับสนุนสันติภาพและความมั่นคงนั้น ได้มีการพิสูจน์และแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการปฏิบัติงานเฉพาะด้านในบางภารกิจที่ทหารชายอาจจะไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม ผู้ชายยังคงได้รับบทบาทหลักในการตัดสินใจในการกิจ ในขณะที่ผู้หญิงมักจะได้รับมอบหมายในบทบาทรอง เช่น ผู้ไกล่เกลี่ย (Mediators) และผู้เจรจา (Negotiators) แม้จะมีผลงานวิจัยและหลักฐานจำนวนมาก ที่แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของผู้หญิงสามารถส่งเสริมการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนและเสถียรภาพในระยะยาว

แม้จะมีมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1325 ซึ่งระบุถึงบทบาทสำคัญของผู้หญิงในการป้องกันและยุติความขัดแย้ง การเจรจาเพื่อสันติภาพ การสร้างสันติภาพ การรักษาสันติภาพ การตอบสนองด้านมนุษยธรรม รวมไปถึงการสร้างหรือฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ (Reconstruction) ภายหลังความขัดแย้ง แต่ในทางปฏิบัติผู้หญิงยังคงมีโอกาสน้อยหรือช่องทางในการแสดงศักยภาพที่ค่อนข้างจำกัดในการมีส่วนร่วมในด้านสันติภาพและความมั่นคง ทั้งนี้ จากการที่สหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายและมาตรการบังคับในการเพิ่มจำนวนและบทบาทของทหารหญิงให้เพิ่มมากขึ้น ในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ส่งผลให้ชาติสมาชิกต่าง ๆ ต้องส่งเสริมและเตรียมความพร้อมของทหารหญิงให้สามารถไปปฏิบัติการรักษาสันติภาพได้ตามเป้าหมายควบคู่ไปกับการแก้ไขข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคภายใต้กรอบของระเบียบคำสั่ง และข้อกฎหมายที่กำหนดไปจนถึงการสร้างความร่วมมือของผู้หญิงภายใต้กรอบแนวคิด นโยบาย หรือวาระต่าง ๆ ของสหประชาชาติ เช่น วาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง (Women, Peace and Security: WPS) หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

วาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง เป็นกรอบแนวคิดที่แสดงถึงบทบาทของผู้หญิงต่อการสร้างสันติภาพ และความมั่นคงในระดับสากล ทำให้เกิดการผลักดันในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทุกระดับ ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปกป้องคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กหญิงและผู้หญิง จากความขัดแย้งรุนแรงในทุกมิติ การฟื้นฟูและบรรเทาทุกข์ทางด้านร่างกายและจิตใจ ควบคู่ไปกับการประสานงาน การตรวจสอบประเมินผล และ ทบทวนกระบวนการ เพื่อนำมาสู่แนวทางปฏิบัติที่มั่นคงและยั่งยืนต่อไป

สำหรับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น เป็นกรอบเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกที่เรียกร้องให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ให้มีการผลักดัน ในประเด็นที่สำคัญเพื่อมุ่งกำจัดความยากจนในทุกมิติ ลดความเหลื่อมล้ำ พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของ สภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศ โดยส่งเสริมความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมกันในทุกมิติ ทั้งนี้เป้าหมาย ที่ยั่งยืนดังกล่าวนี้ มีความสอดคล้องครอบคลุมแนวทาง

การดำเนินการเช่นเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมอย่างยั่งยืน

กองทัพไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมบทบาททหารหญิงด้านการรักษาสันติภาพ จึงได้ กำหนดนโยบายส่งเสริมให้มีการพัฒนาขีดความสามารถของ ทหารหญิง เพิ่มโอกาสและเพิ่มจำนวนทหารหญิงในการ เข้าร่วมในการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ รวมทั้ง ส่งเสริมความร่วมมือด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพกับ กองทัพของประเทศสมาชิกอาเซียนและมิตรประเทศ เพื่อส่งเสริมบทบาทของทหารหญิงในเวทีสากล และสร้าง ความตระหนักรู้ด้านเพศภาวะ (Gender Awareness) เพื่อให้ กำลังพลทั้งหญิงและชายมีความเข้าใจในการปฏิบัติการกิจ ร่วมกัน สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนส่งเสริมจุดแข็ง และทดแทนจุดอ่อนของกันและกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

แนวคิดการรักษาสันติภาพ

การปฏิบัติการรักษาสันติภาพเป็นกลไกของ สหประชาชาติในการแก้ไขและระงับความขัดแย้งระหว่าง ประเทศ ซึ่งอาจขยายตัวลุกลามและก่อให้เกิดผลกระทบ ไปสู่ประเทศหรือภูมิภาคอื่น ๆ โดยการส่งเจ้าหน้าที่สังเกตการณ์ และกองกำลังเข้าไปดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย โดย พยายามให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในความขัดแย้งเคารพและ ยอมรับข้อตกลงสันติภาพที่เห็นชอบร่วมกัน เพื่อสร้าง บรรยากาศแห่งความร่วมมือ และสร้างสภาวะการณ์ที่เอื้อ ต่อการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การจัดตั้งภารกิจรักษาสันติภาพนั้นเป็นไปตามข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคง แห่งสหประชาชาติ เนื่องจากสหประชาชาติไม่มีกำลังทหาร และตำรวจเป็นของตนเอง การจัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพจึงต้องขอรับการสนับสนุนจากประเทศสมาชิก ในการจัดส่งกำลังพลทั้งทหาร ตำรวจ และพลเรือน เข้าร่วม ในภารกิจที่จัดตั้งขึ้น โดยสหประชาชาติจะสนับสนุน ด้านงบประมาณให้แก่ประเทศที่จัดส่งกำลังพลเข้าร่วมภารกิจ

ในปัจจุบันการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของ สหประชาชาติได้พัฒนาบทบาทจากเดิมที่มุ่งเน้นเฉพาะ ความพยายามในการยุติการสู้รบและความขัดแย้ง มาสู่ ภารกิจที่มีหลากหลายมิติและซับซ้อนมากขึ้น ทั้งการรักษา สันติภาพ การฟื้นฟู และเสริมสร้างสันติภาพภายหลังความ ขัดแย้งให้เกิดสันติภาพอย่างยั่งยืน เช่น การยุติความขัดแย้ง ของคู่กรณี การมีส่วนร่วมในกระบวนการรักษาความมั่นคง และอำนวยความสะดวกให้เกิดระบบทางการเมือง การจัดตั้งรัฐบาลท้องถิ่น การบรรเทาทุกข์เพื่อมนุษยธรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องอาศัยการ ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค

ด้วยจุดแข็งของการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ คือ ความเป็นสากล (Universality) การได้รับความยอมรับ ทางการเมืองจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Political Acceptance or Legitimacy) การไม่เข้าข้างฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง

(Impartiality) และการไม่ใช้กำลัง (Non-Use of Force) เว้นแต่เพื่อป้องกันตนเองหรือคุ้มครองภารกิจ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า บทบาทที่เหมาะสมของการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ คือ การเป็นกำลังป้องปราม (Deterrent Force) มากกว่า การเป็นกองกำลังสู้รบโดยตรง ซึ่งการโจมตีทำอันตรายต่อกองกำลังสหประชาชาตินั้น อาจส่งผลกระทบที่จะทำให้เกิดกระแสต่อต้านจากประชาคมโลกต่อไปได้ (กระทรวงการต่างประเทศ, กรมองค์การระหว่างประเทศ, 2561)

รัฐบาลไทยมีนโยบายสนับสนุนบทบาทของสหประชาชาติในการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเข้าร่วมการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ที่ผ่านมาประเทศไทยได้ส่งเจ้าหน้าที่ทหารและตำรวจ ทั้งชายและหญิง เข้าร่วมการปฏิบัติการรักษาสันติภาพในกรอบของสหประชาชาติ ตั้งแต่ทศวรรษแรกๆ ปี พ.ศ. 2493 ดำเนินมาจนถึงปัจจุบันรวมจำนวนมากกว่า 20 ภารกิจ ซึ่งนอกจากจะเป็นการส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศแล้ว ยังเป็นการพัฒนา

ศักยภาพของประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสหประชาชาติในประเด็นที่สหประชาชาติให้ความสำคัญ และมีความเกี่ยวข้องกับภารกิจรักษาสันติภาพ เช่น การปกป้องพลเรือน (Protection of Civilians) การบูรณาการมิติหญิงชายในกระบวนการสันติภาพ (Gender Mainstreaming) การต่อต้านการแสวงหาผลประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศ (Protection from Sexual Exploitation and Abuse: PSEA) และการเชื่อมโยงระหว่างการรักษาสันติภาพและการเสริมสร้างสันติภาพ กับการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นต้น โดยในการเข้าร่วมการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ กระทรวงการต่างประเทศในฐานะหน่วยงานหลักที่ดูแลภาพรวมของความร่วมมือระหว่างไทยกับสหประชาชาติในกรอบต่าง ๆ จะหารืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเสนอเรื่องให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ไทยเข้าร่วมภารกิจ โดยพิจารณาถึงผลกระทบด้านความมั่นคงและบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

การรักษาสันติภาพในวาระสตรี สันติภาพและความมั่นคง (Women, Peace and Security : WPS)

ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญต่อบทบาทของสตรีมากขึ้น โดยมีแนวคิดเรื่องวาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง ที่เป็นการสะท้อนถึงบทบาทของผู้หญิงต่อการสร้างสันติภาพและความมั่นคงในระดับสากล ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ 1325 และมีส่วนทำให้เกิดการผลักดันจากประเทศสมาชิกสหประชาชาติในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทุกระดับการตัดสินใจ การปกป้องเด็กหญิงและผู้หญิงจากความรุนแรงในความขัดแย้ง รวมไปถึงการส่งเสริมให้มีการผนวกมุมมองเรื่องเพศสภาพเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพ (อัมพร หมดเด้น, 2565) ซึ่งในหลายประเทศมีการพัฒนาและส่งเสริมบทบาทของสตรีในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะในมิติด้านความมั่นคงและสันติภาพ ที่ได้เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพราะสตรีได้รับการยอมรับในศักยภาพ อันนำไปสู่การกระตุ้นให้เกิดแนวความคิดทางสังคมรูปแบบใหม่ สร้างโอกาสและความเท่าเทียม

ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม เช่น การได้รับการคัดเลือกให้เข้ามาดำรงตำแหน่งสำคัญภายในประเทศของสตรีในสหรัฐอเมริกาและประเทศในทวีปยุโรป หรือกรณีในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ที่นาย Jean-Pierre Lacroix รองเลขาธิการสหประชาชาติด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (Under-Secretary-General for Peace Operations) ได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการยอมรับความเป็นผู้นำของสตรีในบทบาทและตำแหน่งต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานทั้งที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ และในภารกิจต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติการรักษาสันติภาพมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ซึ่งเห็นได้จากกรณีที่ผู้หญิงดำรงตำแหน่งที่สำคัญในระดับต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง

วาระสตรี สันติภาพและความมั่นคง ได้ให้ความสำคัญใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) การเพิ่มบทบาทของสตรีในการป้องกัน แก้ไข และจัดการความขัดแย้ง โดยกระบวนการสันติภาพที่สตรีมีส่วนร่วมมักจะมีผลที่ยั่งยืน

มากขึ้น 2) การปกป้องสิทธิสตรีในระหว่างและภายหลังความขัดแย้ง และ 3) การเพิ่มบทบาทและจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาสันติภาพสตรีในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ โดยดำเนินการควบคู่กันทั้งแนวทางการเพิ่มจำนวนสตรีในการกิจ และการผนวกมุมมองด้านเพศภาวะ (Gender Perspective) ในทุกมิติและทุกภารกิจการปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ (United Nations, n.d.) ทั้งนี้ วาระสตรี สันติภาพและความมั่นคง ยังเชื่อมโยงกับการดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) ซึ่งประเทศไทยได้มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวทั้งในมิติด้านสันติภาพและด้านความมั่นคงเป็นหลัก โดยมีการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในภาพรวม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินการตามวาระสตรี สันติภาพและความมั่นคงให้กับหน่วยงานที่กำกับดูแลกลไกของ CEDAW ด้วย ยิ่งไปกว่านั้น วาระสตรี สันติภาพและความมั่นคง ยังได้พิจารณาแนวคิดและการดำเนินการที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งประกาศใช้เมื่อ มกราคม พ.ศ. 2559 ให้รัฐบาลดำเนินนโยบายที่มีความสอดคล้องกับวาระดังกล่าว โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 5 ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality) เป้าหมายที่ 8 การจ้างงานที่มีคุณค่า (Decent Work and economic Growth) และเป้าหมายที่ 16 สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง (Peace, Justice and Strong Institutions)

กองทัพไทยได้กำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพกองทัพไทยด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ (พ.ศ. 2563-2567) โดยมีเป้าหมายให้การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความร่วมมือ ระหว่างประเทศไทยกับสหประชาชาติ ซึ่งมีแผนงานหลักครอบคลุม 3 ด้าน คือ 1) การดำเนินงานในกรอบของสหประชาชาติ เช่น การดำรงรักษามีส่วนร่วมและเพิ่มการสนับสนุนงานด้านสันติภาพและความมั่นคงของสหประชาชาติและมิตรประเทศ การดำรงรักษาและเพิ่มเติมการส่งกำลังไปปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติและมิตรประเทศ และการพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานของสหประชาชาติ

ในประเทศไทยและระดับภูมิภาค 2) การดำเนินงานในกรอบความร่วมมืออาเซียน ทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคี เช่น การฝึกด้านการรักษาสันติภาพของอาเซียน และการฝึกด้านการรักษาสันติภาพร่วมกับมิตรประเทศอื่น ๆ และการสนับสนุนความร่วมมือของอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคภายใต้แนวคิดสามเหลี่ยมความร่วมมือ และ 3) การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านการรักษาสันติภาพเพื่อเตรียมความพร้อมในการไปปฏิบัติหน้าที่ เช่น การพัฒนามาตรฐานของหลักสูตร สถานที่ฝึกอบรม และเครื่องช่วยฝึก ของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กรมยุทธการทหาร

ในด้านการดำเนินการของกองทัพไทยในวาระสตรี สันติภาพและความมั่นคง กองทัพไทยได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมบทบาททหารหญิงในด้านการรักษาสันติภาพ โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาขีดความสามารถ เพิ่มโอกาสและเพิ่มจำนวนทหารหญิงที่เข้าร่วมในการกิจรักษาสันติภาพของสหประชาชาติ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพกับกองทัพของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อส่งเสริมบทบาทของทหารหญิงในเวทีสากล จากการที่สหประชาชาติได้กำหนดมาตรการบังคับและส่งเสริมให้ทหารหญิงเข้าร่วมในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ (Progressive Target) โดยเพิ่มเป้าหมายขึ้นทุกปี จากปี ค.ศ. 2018 ไปจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายในที่สุดท้ายของแผน ในปี ค.ศ. 2028 ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกสหประชาชาติที่ส่งกำลังประจำหน่วยเข้าร่วมในการกิจ จะต้องมีการส่งผู้หญิงในกองกำลังรักษาสันติภาพ อย่างน้อย ร้อยละ 15 โดยปัจจุบัน (ปี ค.ศ. 2024) สหประชาชาติกำหนดอยู่ที่ ร้อยละ 11 (United Nations, 2021) กองทัพไทยจึงได้ดำเนินการส่งเสริมและเตรียมความพร้อมของทหารหญิงให้สามารถไปปฏิบัติการรักษาสันติภาพให้ได้ตามเป้าหมายที่สหประชาชาติกำหนด โดยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ควบคู่ไปกับการแก้ไขข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ภายใต้กรอบของระเบียบคำสั่ง และข้อกฎหมายที่กำหนดไว้ โดยกองบัญชาการกองทัพไทยได้แก้ไขกฎระเบียบเพื่อเปิดโอกาสให้นายทหารหญิงมีโอกาสเข้ารับการศึกษาศูนย์หลักสูตรเสริมการร่วม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เพื่อพัฒนาให้นายทหารหญิงมีโอกาสได้เข้ารับการศึกษาร่วมกับนายทหารชาย สามารถปฏิบัติงานใน

หน้าที่ฝ่ายเสนาริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการช่วยลดข้อจำกัดและเพิ่มโอกาสให้กับนายทหารหญิงในการไปปฏิบัติภารกิจรักษาสันติภาพในตำแหน่งนายทหารฝ่ายอำนวยการและผู้สังเกตการณ์ทางทหารของสหประชาชานอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงหลักสูตรด้านการรักษาสันติภาพ

ให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความตระหนักรู้ด้านเพศภาวะ (Gender Awareness) และในประเด็นที่สหประชาชาติให้ความสนใจเพื่อให้กำลังพลทั้งหญิงและชายมีความเข้าใจถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติภารกิจจากการทำงานร่วมกัน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นเป้าหมายการพัฒนาระดับสากลที่นำเสนอโดยองค์การสหประชาชาติ โดยกำหนดกรอบระยะเวลา 15 ปี (พ.ศ. 2559-2573) ซึ่งเรียกร้องให้มีการผลักดันจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการในประเด็นที่สำคัญของเป้าหมายเพื่อกำจัดความยากจนในทุกมิติ ลดความเหลื่อมล้ำทั้งในประเทศและต่างประเทศ พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยกำหนดกลุ่ม SDGs ทั้งหมด 17 ข้อ ครอบคลุมมิติสังคม (People) เศรษฐกิจ (Prosperity) สิ่งแวดล้อม (Planet) สันติภาพ (Peace) และหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ซึ่งสอดคล้องกับ 3 เสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability) ที่ประกอบด้วย ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และผลกำไร โดยจัดกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม (5Ps) ประกอบด้วย 1) People (มิติด้านสังคม) 2) Prosperity (มิติด้านเศรษฐกิจ) 3) Planet (มิติด้านสิ่งแวดล้อม) 4) Peace (มิติด้านสันติภาพและสถาบัน) และ 5) Partnership (มิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา) (United Nations, UN Women, 2019)

แนวความคิดสันติภาพที่ยั่งยืน (Sustainable Peace) เป็นการบูรณาการและส่งเสริมกระบวนการด้านสันติภาพเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง การขยายตัวของความขัดแย้งไปสู่พื้นที่อื่น รวมไปถึงการเกิดความขัดแย้งซ้ำ ๆ (Outbreak, Escalation, Continuation, and Recurrence) โดยการแก้ไขต้นตอของปัญหานั้น เพื่อช่วยเหลือรัฐสมาชิกในการยุติความขัดแย้ง และส่งเสริมการปรองดองเพื่อนำไปสู่การฟื้นฟูสังคม ซึ่งมีประเด็นสำคัญ คือ

1. ความเชื่อมโยงกันระหว่างสันติภาพ (Peace) การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสิทธิมนุษยชน (Human Rights) โดยหลักการทั้ง 3 ส่วนนั้นจำเป็นต้องมีการสอดประสานกันเพื่อบรรลุการพัฒนาอย่างครอบคลุม (Inclusive) เช่น การพัฒนาที่ยั่งยืนจะสามารถนำมาสู่สันติภาพที่มีความยั่งยืนเช่นกัน แต่ถ้าหากไม่มีโครงสร้างทางสันติภาพที่มั่นคงแล้ว การพัฒนาที่ไม่สามารถยั่งยืนได้

2. การมีบทบาทในการพัฒนาร่วมกันของทุกภาคส่วนด้วยแนวคิดสันติภาพที่ยั่งยืน (Sustainable Peace) นั้นสามารถนำวาระสตรี สันติภาพและความมั่นคง และวาระเยาวชน สันติภาพและความมั่นคง (Youth, Peace, and Security: YPS) มาดำเนินการควบคู่กันไปด้วยได้ ทั้งนี้ รายงานการศึกษาพบว่า กระบวนการสันติภาพที่สตรีมีส่วนร่วมมักจะมีที่ยั่งยืนมากกว่า และเยาวชนไม่ควรถูกมองเป็นเครื่องมือของความขัดแย้ง หากแต่ควรผนวกรวมให้เด็กและสตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองและกระบวนการสมานฉันท์ให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมสันติภาพที่ยั่งยืน

3. การป้องกันความขัดแย้งไม่ให้เกิดขึ้นหรือเกิดซ้ำ (Conflict Prevention) นั้น รัฐบาลของแต่ละประเทศสมาชิกจะต้องมีความรับผิดชอบดำเนินการเพื่อให้เกิดสันติภาพที่ยั่งยืน ตอบสนองความต้องการในสังคมและสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสม

ทั้งนี้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ได้เห็นว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลของประเทศไทย จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์

และมีมิติเห็นชอบหลักการของแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) ซึ่งประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์ใน 6 ด้าน และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อมโยงระหว่าง 169 เป้าหมายย่อย (Target) ของ SDGs กับ 37 เป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 2) เพื่อประมวลความสอดคล้องการกำหนดทิศทางการพัฒนาระดับประเทศกับระดับนานาชาติ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐพบว่า เป้าหมาย SDGs ทั้ง 17 เป้าหมายหลัก และ 169 เป้าหมายย่อย มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน และมีความสอดคล้องกับเป้าหมายระดับแผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 23 ประเด็น ซึ่งหน่วยงานของรัฐสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำโครงการและแผนระดับที่ 3 ให้สามารถบรรลุได้ทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ได้ในคราวเดียวกัน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาความมั่นคงในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนสร้างเสถียรภาพให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม กองทัพอากาศได้นำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพร่วมกับสหประชาชาติ และประชาคมโลก จากจุดเริ่มต้นโดยกองกำลังเฉพาะกิจร่วม 972 ไทย/ติมอร์ตะวันออก (กกล.ฉก.972 ไทย/ติมอร์ตะวันออก) ได้นำแนวทางดังกล่าวไปเผยแพร่และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพร่วมกับสหประชาชาติที่ติมอร์ตะวันออก ในปี พ.ศ. 2543- 2548 มีการส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากระดับท้องถิ่นขยายไปสู่ชุมชนและรัฐบาล

เพื่อสนับสนุนประเทศให้มีความเข้มแข็ง ส่งผลให้นานาประเทศตระหนักว่า **“สันติภาพและการพัฒนานั้นเป็นองค์ประกอบคู่กันที่ไม่อาจแยกจากกันได้”** ซึ่งในหลายประเทศได้ยอมรับและนำไปปรับใช้เป็นหลักนิยมการปฏิบัติการทางทหารให้รองรับบทบาททหารในการพัฒนาที่ยั่งยืน การรักษาสันติภาพในภูมิภาค ทั้งในการกิจภายใต้กรอบสหประชาชาติ กรอบองค์การกำลังพันธมิตร และกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค ก่อให้เกิดเป็นประเด็นหลักต้นร่วมกันของโลก (Global Agenda) เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในเวทีสากล โดยสหประชาชาติได้ประกาศเป้าหมายการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ภายในปี พ.ศ. 2573 เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 โดยได้รับการรับรองจากชาติสมาชิกทั้งหมด (ณัฐพงศ์ เกตุสมบุญ, 2563)

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ภัยคุกคามทางธรรมชาติ ภัยคุกคามต่อความมั่นคงและสันติภาพ มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันในหลากหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม จิตวิทยา และการทหาร ซึ่งการใช้กำลัง (Use of Forces) เพียงอย่างเดียวไม่อาจเอาชนะภัยคุกคามที่ซับซ้อนนั้นได้ การนำแนวคิดพระราชทานไปประยุกต์ใช้ภายในประเทศ ไปจนถึงในระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ จึงได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักนิยมการปฏิบัติ ทหาร-พลเรือน (Civil-Military Operations) โดยขยายบทบาทของทหารและการใช้ทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นควบคู่ไปกับการปฏิบัติการทางยุทธวิธี อย่างไรก็ตาม เป้าหมายของทหารในการดำเนินบทบาทเป็นนักพัฒนานั้นต้องนำไปสู่การวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับชุมชนเฉกเช่นเดียวกับหลักปรัชญาพระราชทานที่กองทัพอากาศยึดถือปฏิบัติ ไม่ใช่จำกัดเพียงเพื่อเอาชนะใจ และดำเนินการต่อประชาชนท้องถิ่นเพื่อลดการต่อต้าน หรือการสร้างความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางยุทธวิธีให้บรรลุอณัตินทางทหารเพียงเท่านั้น

บทบาทผู้หญิงกับการรักษาสันติภาพที่ยั่งยืน

การพิจารณาแนวคิดและการดำเนินการที่สอดคล้องกันของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ควบคู่ไปกับวาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง โดยเฉพาะในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 5 เป้าหมายที่ 8 และเป้าหมายที่ 16 มีรายละเอียด ดังนี้

เป้าหมายที่ 5 (ความเท่าเทียมทางเพศ) เน้นการบรรลุความเท่าเทียมทางเพศและการเสริมสร้างพลังอำนาจผู้หญิงและเด็กผู้หญิง เพื่อขจัดความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กในที่สาธารณะรวมถึงพื้นที่ส่วนตัวในทุกรูปแบบ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ผู้หญิงอาจเสี่ยงต่อการถูกกีดกันทางเพศ การถูกล่วงละเมิดและความรุนแรงของสภาพแวดล้อมในการทำงาน ควรมีกฎในการประกันสภาพที่ปลอดภัยสำหรับผู้หญิง การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในการทำงาน

เป้าหมายที่ 8 (การจ้างงานที่มีคุณค่า) เน้นการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน โดยต้องมีการส่งเสริมเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มีการจ้างงานที่มีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน ยุติการบังคับใช้แรงงาน การค้าทาสและมนุษย์ ทั้งนี้ภาคีรัฐควรสร้างความมั่นใจและตรวจสอบสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยสำหรับผู้ปฏิบัติงานทุกคน

เป้าหมายที่ 16 (สันติภาพ ยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง) เน้นการส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน โดยภาครัฐต้องมุ่งมั่นส่งเสริมสังคมที่สงบสุขเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม ปกป้องประชาชนจากความรุนแรง สร้างสังคมที่มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันสร้างความมั่นใจในการขยายการมีส่วนร่วม มีตัวแทนในการตัดสินใจและเน้นย้ำบทบาทตามเพศสภาพในทุกระดับ

วาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง จึงเป็นวาระที่ไม่สามารถแยกออกจากเป้าหมายด้านสันติภาพ กระบวนการสันติภาพ และความมั่นคงของสังคมได้ โดยองค์การสหประชาชาติระบุว่า เมื่อผู้หญิงมีบทบาทเป็นศูนย์กลางของกระบวนการสันติภาพและการตัดสินใจ ผลลัพธ์ที่ได้จะมีแนวโน้มที่จะมีความเท่าเทียมและมีส่วน

ทำให้เกิดสันติภาพที่ยั่งยืนมากขึ้น ทั้งนี้ สหประชาชาติยังได้รับรองว่าสตรีจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ เท่าเทียมกัน และมีความหมายในทุกขั้นตอนของกระบวนการสันติภาพและการเมือง พร้อมทั้งส่งเสริมการบูรณาการมุมมองทางเพศอย่างเป็นระบบเข้ากับทุกขั้นตอนของการวิเคราะห์ การวางแผน การนำไปปฏิบัติ และการรายงาน (United Nations, 2021) ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของสตรีในการรักษาสันติภาพสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ด้านสันติภาพและความมั่นคงที่ยั่งยืนได้ ตัวอย่างเช่น การรักษาสันติภาพของสหประชาชาติที่ประเทศมาลี (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali: MINUSMA) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ (UN Women) ได้รวบรวมกลุ่มสตรี 76 กลุ่ม ในเมือง GAO ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้งรุนแรง โดยกลุ่มสตรีที่มีภูมิหลังและชุมชนที่หลากหลายได้ร่วมกันส่งเสริมสันติภาพและการอยู่ร่วมกันทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งในภูมิภาคที่ผันผวนและเปราะบางของประเทศมาลี

ตลอดหลายปีที่ผ่านมา องค์การสหประชาชาติได้เรียกร้องให้มีการเพิ่มบทบาทของสตรีในการรักษาความปลอดภัยและการรักษาสันติภาพทั่วโลก และได้เน้นย้ำว่าผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การเจรจาสันติภาพ การรักษาสันติภาพ การตอบสนองด้านมนุษยธรรม รวมถึงการฟื้นฟูหลังความขัดแย้ง ทำให้ปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ กว่า 85 ประเทศทั่วโลกได้มีแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับวาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคงของสหประชาชาติ มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีและการบูรณาการมุมมองทางเพศในงานด้านสันติภาพและความมั่นคง ทั้งนี้จากรายงานของ Indo-Pacific Defense Forum 2023 (พ.ศ. 2566) ได้นำเสนอการมีส่วนร่วมในด้านความมั่นคงและการรักษาสันติภาพของสตรีในระดับนานาชาติที่มีเพิ่มมากขึ้นในหลากหลายประเภท เช่น การวิจัยพัฒนานวัตกรรมการป้องกันประเทศ ของวิศวกรหญิงชาวอินเดีย ที่มีผลงานด้านเทคโนโลยีเรดาร์และเสาอากาศที่สามารถประยุกต์ใช้ในงาน

ด้านความมั่นคงของประเทศ ผลงานการประดิษฐ์เส้นใยสังเคราะห์ที่นำไปสู่การพัฒนาเคฟลาร์ ซึ่งเป็นเส้นใยที่ใช้ในการสร้างชุดเกราะและใช้ในการป้องกันอากาศยานและยานอวกาศของนักเคมีหญิงชาวอเมริกัน (Baldwin & Sherman, 2022)

นอกจากการมีส่วนร่วมในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว สตรีทั่วโลกยังคงแสดงศักยภาพในการปฏิบัติการทางทหาร โดยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกิจ

ในแนวหน้าเพิ่มขึ้นด้วย โดยเฉพาะในกองทัพหลายประเทศ เช่น อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน และยูเครน ซึ่งได้เปิดโอกาสให้ทหารหญิงดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาในหลายสายงาน เช่น การป้องกันภัยทางอากาศ วิศวกรรม ช่างกรอง และอาวุธยุทโธปกรณ์ โดยได้รับค่าตอบแทนและโอกาสที่เท่าเทียมกับผู้ชาย อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของจำนวนประชากรที่ลดลง และการเผชิญกับภัยคุกคามจากสถานการณ์ความขัดแย้งรอบด้านในปัจจุบัน

บทสรุป

ในปัจจุบัน บทบาทของสตรีในกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง การเจรจาสันติภาพ การรักษาสันติภาพ การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการฟื้นฟูหลังความขัดแย้ง ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมสันติภาพที่ยั่งยืนและสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประเทศสมาชิกของสหประชาชาติได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องตามวาระสตรี สันติภาพ และความมั่นคง ซึ่งเป็นกรอบแนวทางที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีและการบูรณาการมุมมองทางเพศในงานด้านสันติภาพและความมั่นคงอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้บทบาทของผู้หญิงได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมากยิ่งขึ้น กลไกการดำเนินการสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จำเป็นต้องจัดอุปสรรคเชิงโครงสร้าง และปรับเปลี่ยนทัศนคติทางสังคม โดยเฉพาะต้องส่งเสริมการกำหนดบทบาทของผู้หญิงให้หลุดพ้นจากรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ในครอบครัวแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้หญิงสามารถแสดงศักยภาพ และก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในระดับสูงสุดได้ เช่น นายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดี

ในส่วนของกองทัพไทย ทหารหญิงในปัจจุบันเริ่มได้รับโอกาสเข้ารับการศึกษาหลักสูตรทางทหารที่สำคัญเทียบเท่าทหารชาย เช่น หลักสูตรทางฝ่ายอำนวยการหรือหลักสูตรสำหรับการป้องกันประเทศมากขึ้น รวมถึงยังได้รับโอกาสให้แสดงขีดความสามารถที่มีลักษณะ

เฉพาะด้านเพิ่มขึ้น สามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจด้านความมั่นคงของกองทัพในด้านต่าง ๆ ทั้งภารกิจด้านการสนับสนุนการรบ ด้านการพัฒนาประเทศ การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมด้านความมั่นคง การช่วยเหลือประชาชน การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของทหารหญิงในกองทัพ จำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับภารกิจของกองทัพที่สามารถตอบสนองต่อสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป และมีความเหมาะสมกับบทบาทของความเป็นสตรีตามขีดความสามารถของตนเอง ทั้งนี้บทบาทของสตรีในการรักษาสันติภาพที่ยั่งยืน จำเป็นต้องมีการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วน การสร้างความร่วมมือ การปรับทัศนคติและสร้างความตระหนักรู้ของผู้คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งเกิดขึ้นอีก โดยภาครัฐควรมีการสนับสนุนงบประมาณที่เหมาะสม การวิเคราะห์และประเมินผล การจัดการองค์ความรู้ และการแลกเปลี่ยนบทเรียนจากการปฏิบัติงาน ทั้งในกระบวนการการรักษาสันติภาพที่ยั่งยืน และโครงการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นแนวทางการพัฒนาฟื้นฟูสันติภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนในระหว่างปฏิบัติการกิจ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การขยายผลในระดับนานาชาติต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ, กรมองค์การระหว่างประเทศ. (2561, 22 มิถุนายน). *สันติภาพและความมั่นคง*. <https://thai-inter-org.mfa.go.th/th/page/สันติภาพและความมั่นคง?menu=5d847c9700bb4b1142740cf2>
- ณัฐพงศ์ เกตุสมบุญ. (2563). ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพกับการพัฒนาที่ยั่งยืน : บทพิสูจน์ของทฤษฎีพระราชทานสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งสากล. *วารสารรัฐศาสตร์*, 62(1), 71-88.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *SDEs กับยุทธศาสตร์ชาติ*. <https://sdgs.go.th/sdgy-กับแผนระดับชาติ/>
- อัมพร หมดเต็น. (2565). *วาระผู้หญิง สันติภาพและความมั่นคง : ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติ*. สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Baldwin, G. & Sherman, J. (2022, April 26). *A4P+ and Uniformed Women's Participation in Peacekeeping*. <https://theglobalobservatory.org/2022/04/a4p-and-uniformed-womens-participation-in-peace-keeping/>
- United Nations. (2021). *Leaders and Changemakers : Women Driving Sustainable Peace and Security Outcomes*. https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/dpo_wps_report_2021_final.pdf
- United Nations. (2021, March 25). *Empowering women in peace operations remains top priority, says UN peacekeeping chief*. <https://news.un.org/en/story/2021/03/1088322>
- United Nations. (n.d.). *Women Peace and Security (WPS) in Peacekeeping Operations*. https://peace-keeping.un.org/sites/default/files/dpo_key_message_english.pdf
- United Nations, UN Women. (2019, May 7). *A place of peace, reconciliation and growth*. <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2019/5/feature-mali-peace-huts-a-place-of-peace-and-reconciliation>